

Vuoden 2024 talousarviokehys

Kaupunginhallitus 12.06.2023 § 198
4154/02.02.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Jaana Kuuva, taloussuunnittelupäällikkö
puh. 044 718 2788
jaana.kuuva(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

vs. kaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2024 talousarvion valmisteluperiaatteet ja vuoden 2024 talousarvion laadintaa lautakunnissa ohjaavan palvelualuekohtaisen kehyksen. Kehystä tarkastellaan uudelleen elokuun lopussa.

Lisäksi kaupunginhallitus käynnistää tuottavuusohjelman valmistelun. Valmistelun tuloksena syntyvät kaupungin tuottavuustoimenpiteet ja niille euromääräiset tavoitteet. Vuonna 2024 toteutettavat toimenpiteet tulee sisällyttää osaksi palvelualueiden ja Tilapalvelujen talousarviovalmistelua.

Päätös

Merkitään, että talousjohtaja Marja-Leena Martikainen ja taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva esittelivät asiaa kokouksessa. Martikainen ja Kuuva poistuivat kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Ari Koskinen jäsenten Hannu Kokki, Miia Eskelinen-Fingerroos ja Pekka Niiranen kannattamana ehdotti, että talousarvion valmisteluperiaatteisiin tehdään seuraava muutos: Kustannusten kasvu on mahdollisuuksien mukaan vietävä palveluiden käyttäjiltä perittäviin hintoihin kuitenkin siten, että palvelun hinta ei nouse kohtuuttomasti eikä palvelutaso saa vaarantua. Maksuttomien palvelujen hinnoittelua tarkistetaan tapauskohtaisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Koskisen tekemän muutosehdotuksen.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Miia Eskelinen-Fingerroos jäsenten Björn Cederberg, Pekka Niiranen ja Ari Koskinen kannattamana ehdotti, että talousarvion valmisteluperiaatteisiin tehdään seuraava muutos: Digitaalisia palveluita lisätään. Palvelutarpeita suunnitellaan ja kehitetään niin, että asiakaspolku tukee asiainnoinnin hoitumista mahdollisuuksien mukaan digitaalisena alusta loppuun.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Eskelinen-Fingerroosin tekemän muutosehdotuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi muilta osin yksimielisesti vs. kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 16.5.2022 vahvistama Kuopio 2030 -strategia, johon talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelu perustuu. Strategiassa talouden kehityksen tavoitteeksi on asetettu

positiivinen talouden tulos vuodesta 2023 eteenpäin. Kaupunkitasoiset, valtuustoon nähden sitovat tavoitteet valmistellaan osana talousarvion valmistelua.

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion laatimiseksi. Talousarviokehysten valmistelussa on hyödynnetty selvitystä kaupungin talouden tilannekuvasta sekä palvelualueiden ja Tilapalvelujen arvioita toiminnan muutoksesta ja määrärahatarpeista.

Vuoden 2024 kehykseen ovat vaikuttaneet mm. seuraavat tekijät:

- yleinen hintatason nousu ja indeksikorotukset
- kunta-alan palkkaratkaisu
- TE-palveluiden uudistuksen valmistelu
- Kuopio 250-juhlavuoden valmistelut
- toimitilakustannusten nousu kasvavien kustannusten ja uusien toimitilojen myötä erityisesti Savilahteen valmistuvan Luolan, väestösuoja-liikunta-tapahtumakeskuksen osalta
- lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluiden kysyntään mm. varhaiskasvatuspalveluissa ja II-asteen koulutuksen maksuttomuuden laajentuminen uudelle ikäluokalle.

Valmistelun tuloksena koko kaupungin toimintakate vuodelle 2024 päättyy -301,2 milj. euroon. Muutosprosentti koko kaupungin osalta vuoden 2023 talousarvioon (kaupunginhallituksen 15.5. kaupunginvaltuustolle esittämin muutoksin) verrattuna on +3,8 %. Kuopion Tilapalvelut laatii talousarvioesityksensä niin, että tuloutus kaupungille säilyy vähintään ennallaan ja vuosikate kattaa poistot.

Vuoden 2024 verotulo- ja valtiosuusarvioissa on hyödynnetty Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön kuntakohtaisia laskelmia, joihin on arvioitu kuntatalouteen kohdistuvat toimenpiteet vuodelle 2024. Laaja-alaiset palkankorotukset, työllisyystilanne sekä väestönlisäys luovat pohjaa kunnallisverotulojen kehitykselle, joka on sisällytetty talousarviokehykseen. Kiinteistöveron veropohja-arviota on vahvistettu keskimääräisellä kasvulla. Vuoden 2023 veropohjaa korotti poikkeuksellisen suuri rakennuskustannusindeksin nousu. Kunnallisveroprosentit ilmoitetaan jatkossa 0,1 %-yksikön tarkkuudella, mikä merkitsee sitä, että kaupungin kunnallisveroprosentti ilman muutoksia on 8,10 %. Vuoden 2023 veroprosentti on 8,11 %.

Hyvinvointialueuudistuksen kuntatalousvaikutusten lopulliset tiedot saadaan kuntiin vasta vuoden lopussa. Arviot, jotka vaikuttavat kuntien valtiosuusarvioihin, tarkentuvat seuraavan kerran elokuussa.

Talousarvion valmistelulle on asetettu mm. seuraavat kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Toimintatuottojen lähtökohtana on kasvava kävijä-/suoritemäärä huomioiden palvelutarpeen kasvu. Myynti- ja maksutulot lisätään.
- Kustannusten kasvu on mahdollisuuksien mukaan vietävä täysimääräisenä palveluiden käyttäjiltä perittäviin hintoihin. Maksuttomia palveluja on muutettava maksulliseksi.
- Digitaalisia palveluita lisätään. Järjestelmiä kehitetään niin, että asiakas hoitaa mahdollisuuksien mukaan palvelun digitaalisena alusta loppuun.

- Tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen on tavoitteena kaikissa toiminnoissa, siihen liittyy myös palveluverkoston ja aukioloaikojen tarkastelu.
- Henkilöstösuunnittelu pohjautuu palvelutarpeeseen ja tarvittavaan osaamiseen. Eläköitymistä hyödynnetään.
- Tarpeetonta omaisuutta myydään. Tilatehokkuutta lisätään sekä uudishankkeissa että tällä hetkellä käytössä olevissa tiloissa.
- Konsernituloutusta lisätään.

Talousarviokehys päättyy -19,9 milj. euron alijäämään vuonna 2024.

Valtuuston hyväksymän taloussuunnitelmakauden investointitaso on korkea erityisesti suhteessa vuosikatteeseen, eikä tilanne ole kehysneuvottelujen perusteella helpottumassa ilman investointisuunnitelman uudelleentarkastelua. Investointien painopiste on kouluissa ja päiväkodeissa. Kaupunki velkaantuu lisää, sillä vuosikatteen tuoma tulo-rahoitus ei riitä kattamaan investointimenoja kuin osittain. Investointisuunnitelman valmistelua jatketaan kaupunginjohtajan johdolla, tavoitteena rahoittaa noin 85 milj. euron nettoinvestoinneista keskimääräistä suurempi osa omaisuuden myynneillä vuonna 2024. Korkea investointitaso johtaa poistojen määrän jatkuvaan kasvuun, joka osaltaan syö mahdollisuuksia tasapainoiseen tulokseen. Investoinneilla on lisäksi merkittävä vaikutuksensa tulevien vuosien käyttömeneihin mm. tilakustannuksina ja katuverkon kunnossapidon kustannuksina.

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2024 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmistelu-aikataulun mukaisesti viimeistään 13.9. Lautakuntien talousarvioesitys sisältää myös toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelman.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 5.10.2023, josta se etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn 30.10. Kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista 13.11. ja talousarviosta 27.11.

Liitteet

4154/2023 TA2024 kehys